

รายงานการประชุม
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 1/2556

วันศุกร์ที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556 เวลา 09.30 น.

ณ ห้องประชุมไชยวงศ์ ชูชาติ ส.ป.ก. ถนนราชดำเนินนอก กทม.

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายศิริวัฒน์	ขจรประศาสน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
2. นายฉลอง	เทพวิทักษ์กิจ	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
3. นายอภิชาติ	จงสกุล	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
4. นางเยาวลักษณ์	มานะตระกูล	ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ (แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ)	กรรมการ
5. นายอรรถพร	สิงห์วิชัย	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
6. ผศ.ดร.ธัญว	จิตต์สงวน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
7. ผศ.อิทธิพล	ศรีเสาวลักษณ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
8. นายพชร	อนันตศิลป์	ผู้อำนวยการสำนักกำกับและพัฒนาระบบเงินนอกงบประมาณ (แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)	กรรมการ
9. นายอิทธิพงศ์	คุณากรบดีนทร์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน (แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)	กรรมการ
10. นายสัจจาวัธ	นาคนิยม	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ (แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	กรรมการ
11. นายกิตติพัฒน์	ปณิฐานภรณ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
12. นางบริสุทธิ์	เปรมประพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
13. นายปัญญา	ธรรมศาล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาสัตว์เล็ก-สัตว์ปีก (แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ

14. นายอรรถสิทธิ์	สุรกุล	ผู้อำนวยการฝ่ายสินเชื่อสถาบัน (แทนผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)	กรรมการ
15. นายประเทศ	ชอรัญ	ผู้อำนวยการกองนิติการ (แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ
16. นายสุรัตน์	สงวนทรัพย์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	กรรมการ
17. นายชูชาติ	นาคสุข	ผู้อำนวยการส่วนระบบการปกครองท้องที่ (แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	กรรมการ
18. นางสาวประไพ	ตั้งมงคลสุข	ผู้อำนวยการส่วนทะเบียนและหลักฐานที่ราชพัสดุ 1 (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
19. นางสาวสมศรี	อวเกียรติ	ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรมชายฝั่ง (แทนอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง)	กรรมการ
20. นายวิญพัฒน์	สถิตยुทธการ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานจำแนกประเภทที่ดิน (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
21. นายชีวิน	อินทรานุกูล	หัวหน้าฝ่ายคดี สำนักกฎหมายและที่ดิน (แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
22. นายสุรเชษฐ	เหล็กกล้า	นายช่างรังวัดอาวุโส (แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	กรรมการ
23. นายชาญชัย	ปิ่นแก้ว	หัวหน้างานแผนงานและโครงการนิคมสร้างตนเอง (แทนอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ)	กรรมการ
24. นายอุบลศักดิ์	บัวหลวงงาม	ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทย	กรรมการ
25. นายประพันธ์	เทียนวิหาร	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
26. นายเอกวิทย์	สายแก้วเทศ	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
27. นายสมชาย	รอดใหญ่	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
28. นายปัญญา	ถ้ำแก้ว	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
29. นายปณิธาน	ตั้งพิทักษ์	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
30. นายวีระชัย	นาควิบูลย์วงศ์	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ และเลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	তিরราชการ
-----------------------	-----------

2. อธิปไตยกรรมปาโม

ติตราชการ

3. ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ติตราชการ

4. นายอำนาจ ทองเบญญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นายตระกูล สว่างอารมณ์ ผู้แทนเกษตรกร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายประสานพงศ์ วงศ์ใหญ่ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. นายทวีพงษ์ วิชัยดิษฐ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. นายวันวลิต ธารไพโรทอง ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. นายนิรันดร์ คลองบางลอบ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. นายกรภัทร สายสุจริต คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6. นายปรชัย กัลยา ณ ประพฤทธิ คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
7. ร.ต.อ.สุรศักดิ์ นิลยาภรณ์ คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. ม.ล.สุรัชย์ สุประดิษฐ์ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครนายก
คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
9. นายสมบุญ หลวงประเสริฐ นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ
คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
10. นายอนุชิต ชุ่มใจ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
11. นายสถิตย์พงษ์ สุขชูเกียรติ รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
12. พรพจน์ มะนิยม หัวหน้าผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก.
13. นายธนู มีแสงเงิน ผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก.
14. นายศักดิ์ชาย แก้วศรีนวล ผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก.
15. นายสุวรรณ บุราพรนุสรณ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ส.ป.ก.
16. นางเปรมจิต สังขพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
17. นางพัชรรัตน์ มณีวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก.
18. นายเฉลิมศักดิ์ ศิริพันธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ ส.ป.ก.
19. นางสาววิไลลักษณ์ เพชรล้อม ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน ส.ป.ก.
20. นางสาวพิมพ์พรรณ อนันตเสรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการธุรกิจการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
21. นางสุกัญญา แสงอร่าม ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน
22. นางอดุลลักษณ์ อาคนเลขา ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

23. นางสาวอมรา	เวชเตง	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
24. นายศุภชัย	วิเศษสิงห์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาทุนหมุนเวียน รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก.
25. นางจิราวรรณ	สถาพรจนา	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการมาตรฐานแผนที่ แทนผู้อำนวยการสำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน ส.ป.ก.
26. นายบัณฑิต	พันธุาส	วิศวกรโยธา ชำนาญการพิเศษ แทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
27. นายเอนก	ธำรงมาศ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ส.ป.ก.
28. นายชัยอนันต์	วรชาติ	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรี
29. นายไพน้อย	แช่เตียว	ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ส.ป.ก.
30. นางสาวกรรณา	นิยมไทย	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารจัดการที่ดินเอกชน ส.ป.ก.
31. นางเยาวนิจ	เพ็ชรน้ำเขียว	ผู้อำนวยการกลุ่มอนุญาตและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินภาคเหนือ ส.ป.ก.
32. นายศรีโรจน์	จิรวัดณ์จรรยา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
33. นางสาวยุภารัตน์	พองคำมูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ กรมการพัฒนาชุมชน
34. นายศิโรจน์	ไมตรีจิต	นักวิชาการปฏิรูปที่ดิน ชำนาญการ ช่วยราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
35. นางสาวจุฑารัตน์	เคนจอหอ	นักประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
36. นายสมมิตร	โคตรวิบูลย์	เจ้าหน้าที่ บริษัท ลินธันท์ จำกัด
37. นางสาวอรทัย	จันดี	นิติกร ชำนาญการ ส.ป.ก.นครราชสีมา
38. นางปราณี	รัตตะมาน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
39. นางสาวเดือนเพ็ญ	พิบอำไพ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
40. นายนิวัตร	ดำหริดี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
41. นางอังสนา	สุวัฒน์ทัพพะ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
42. นายเมธาภรณ์	ถวาททรัพย์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
43. นางสาวจารุวรรณ	ดำคง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
44. นางสาววิไลวรรณ	เกตุแก้ว	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
45. นางสาวอุมาพร	ลักษณะวิจารณ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
46. นางสาวยุพิน	ชุมสำอางค์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
47. นายพูลเกียรติ	ตันติรัตน์เกตุ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
48. นายสมบัติ	เทียวประสงค์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

49. นางสาวรัตนา	ไทยสมัคร	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
50. นางสาวพิมพ์นิภา	ตันดีบ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
51. นางสาวพนิดา	อ่ำแจ่ม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
52. นางสาวมินันยา	กองพิมพ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
53. นายสุขุม	หวังพระธรรม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
54. นายวาทีต	สอิ่งทอง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
55. นางสาวอัจฉิมา	สวนจันทร์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2555
วันที่ 27 ธันวาคม 2555

เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2555 วันที่ 27 ธันวาคม 2555 ให้คณะกรรมการพิจารณาแล้ว ตามหนังสือ ที่ กษ 1210/ว 32 ลงวันที่ 10 มกราคม 2556 ปรากฏว่าไม่มีกรรมการท่านใดขอแก้ไข

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2555
วันที่ 27 ธันวาคม 2555

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการประชุมครั้งที่ 2/2555 วันที่ 12 กันยายน 2555

เรื่องที่ 3.1 รายงานผลการสอบข้อเท็จจริง กรณีการสมยอมให้มีการสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกร เพื่อให้บริษัท สิ้นธันต์ จำกัด ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทำเหมืองแร่ ตามหนังสือของกรมป่าไม้

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2555 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ ได้พิจารณาคำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่เฟลด์สปาร์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านปึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ในที่ดินรวม 17 แปลง เนื้อที่ประมาณ 182-0-60 ไร่ ของบริษัท สิ้นธันต์ จำกัด และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ ได้มีมติมอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประมวลผลความคิดเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ และนำเสนอ

คณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อพิจารณากลับกรองและทบทวนอีกครั้ง โดยจัดทำข้อมูลเปรียบเทียบรายได้จากการทำการเกษตรกับการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในพื้นที่ที่ขออนุญาต และเมื่อคณะกรรมการฯ ได้พิจารณากลับกรองแล้ว ให้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ พิจารณาต่อไป พร้อมทั้งให้ตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เกี่ยวกับการสมยอมให้มีการสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรเพื่อให้บริษัท ใช้ที่ดินทำเหมืองแร่ตามที่กรมป่าไม้ได้รายงานตามหนังสือด่วนที่สุดที่ ทส 16184.2/15919 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2555 (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม)

การดำเนินการ

ส.ป.ก. ได้มีคำสั่ง ที่ 1171/2555 สั่ง ณ วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2555 แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม)

ผลการสอบข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงฯ ซึ่งมีรองเลขาธิการ ส.ป.ก. (นายสถิตย์พงษ์ สุขชูเกียรติ) เป็นประธาน ได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง และสอบปากคำพยานบุคคล จำนวน 11 ราย ปรากฏผลการสอบสวน สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ส.ป.ก. มีอำนาจในการพิจารณาให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากสภาพพื้นที่และข้อเท็จจริงที่ปรากฏ เห็นได้ว่า เมื่อ ส.ป.ก. รับที่ดินมาจากกรมป่าไม้อย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น ตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินฯ ส.ป.ก. ย่อมมีอำนาจทำนิติกรรมและนิติสัมพันธ์ต่างๆ ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้ ภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย โดยไม่ขัดต่อระเบียบที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ หากที่ดินบริเวณใดไม่เหมาะสมที่จะปฏิรูปที่ดิน ก็สามารถที่จะนำที่ดินนั้นส่งคืน หรือมอบที่ดินนั้นให้หน่วยงานอื่นของรัฐไปทำกิจการอื่น ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ทุกประการ ในฐานะเจ้าของที่ดิน สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการนั้น เมื่อกฎหมายปฏิรูปที่ดินในส่วนของการจัดที่ดิน มิได้กำหนดการใช้ประโยชน์ของที่ดินที่มีใช้กิจกรรมของการปฏิรูปที่ดินไว้ แต่ในส่วนอำนาจของ คปก. มีอำนาจออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินที่ ส.ป.ก. มีกรรมสิทธิ์ ทั้งที่เป็นกิจกรรมปฏิรูปที่ดิน และมีใช้กิจกรรมปฏิรูปที่ดิน คปก. จึงได้ออกระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ส่วนในประเด็นพื้นที่ใด อยู่ในโครงการที่ต้องจัดเพื่อการเกษตร หากจะขุดแร่ อาจจะทำก่อนหรือหลัง กรณีนี้ต้องได้รับคำยินยอมจากผู้ได้รับการจัดที่ดินว่าจะยอมให้ขุดแร่ก่อน แล้วจึงค่อยทำการเกษตร ย่อมเป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบ คปก.

เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ซึ่งไม่ขัดกับข้อกฎหมายเพราะเหตุว่า พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินไม่ได้หมายความว่าทุกตารางนิ้ว จะจัดเพื่อการเกษตรได้ นอกจากนี้ การให้ความยินยอมหรือไม่ยินยอมของ คปก. เป็นการแสดงเจตนา โดยยืนยันเป็นหนังสือว่า ไม่ประสงค์จะนำไปปฏิรูปที่ดินในขณะนั้น และไม่ขัดข้องหากหน่วยงานอื่นจะเข้ามา ดำเนินการตามกฎหมายในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นๆ จะเป็นผู้ใช้อำนาจ ตามกฎหมายในการที่จะอนุมัติหรืออนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ประกอบการ ไม่ใช่ ส.ป.ก. เป็นผู้อนุมัติหรือ อนุญาตแต่อย่างใด และ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการอนุญาตให้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ ตามกฎหมายอื่นแล้ว ผู้ประกอบการต้องทำการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม ซึ่งจะทำให้ ส.ป.ก. ได้พื้นที่เพิ่มขึ้นและสามารถนำมาจัดให้เกษตรกร ได้มีที่ดินทำกินเลี้ยงครอบครัวได้ จนชั่วลูกชั่วหลานตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดินต่อไปอีกด้วย

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่เกี่ยวข้อง มีการสมยอมให้มีการสละสิทธิ ในที่ดินของเกษตรกร เพื่อให้บริษัท ใช้ที่ดินทำเหมืองแร่ หรือไม่นั้น

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เห็นว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อความในลักษณะที่ว่า เกษตรกรยินยอมให้บริษัท ทำเหมืองแร่ก็ดี ที่ดินมีศักยภาพในการทำเหมืองแร่มากกว่าทำการเกษตรก็ดี เป็นเพียงถ้อยคำที่เกษตรกรประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเท่านั้น หากอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ให้มีน้ำหนักที่แสดงได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประพฤติปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแต่ประการใดไม่ สอดคล้องกับคำให้การของเกษตรกร ผู้แทนบริษัท พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่า การทำหนังสือสละสิทธิ ในที่ดินทั้งหมด เป็นไปโดยความสมัครใจของเกษตรกร ไม่ได้ถูกขู่เข็ญหรือถูกบังคับ ส่วนความต้องการ แหล่งน้ำและผลประโยชน์อื่น ที่เกษตรกรจะได้รับเป็นการเจรจาและตกลงกันระหว่างเกษตรกรกับบริษัท พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการรับคำขอสละสิทธิในที่ดินของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเพียง การรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการ พิจารณาอนุมัติหรืออนุญาต หรือให้ความยินยอม หรือให้ใช้ที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่ได้ การดำเนินการดังกล่าว เป็นเพียงกระบวนการก่อนออกคำสั่งทางปกครอง ไม่มีผลเป็นที่เสียหายหรือกระทบต่อสิทธิของผู้หนึ่งผู้ใด อำนาจในการพิจารณาให้ความยินยอมเป็นของ คปก. ยิ่งไปกว่านั้น นายวสันต์ ยิ่งงามแก้ว ผู้แทนกรมป่าไม้ ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมตรวจสอบสภาพพื้นที่กับคณะ ยังให้ถ้อยคำมีน้ำหนักรับฟังได้ว่า ในการดำเนินการ ตรวจสอบสภาพพื้นที่กับคณะดังกล่าว ไม่พบพฤติการณ์เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับบริษัท แต่อย่างใด ประกอบกับการที่ผู้แทนที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย ได้เข้ามาตรวจสอบสภาพพื้นที่ ปรากฏว่าลักษณะ พื้นที่ มีหน้าดินตื้น มีการปลูกสับปะรดและยูคาลิปตัสบางส่วน รวมประมาณ 5 ไร่เศษของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบ ลาดเอียงเล็กน้อย มีแหล่งน้ำซึ่งเกิดจากการทำเหมืองแร่เฟลด์สปาร์มาก่อนที่กรมป่าไม้

จะส่งมอบพื้นที่ให้กับ ส.ป.ก. รวม 2 แห่ง และเป็นพื้นที่ติดกันกับที่ คปก. ให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่นในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินบริเวณนี้ไปแล้ว

ประเด็นที่ 3 มีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดแล้วทุกประการ บุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายโดยตรงคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับคำขอสละสิทธิในที่ดิน เนื่องจากเนื้อหาตามข้อความที่ปรากฏในหนังสือของกรมป่าไม้ดังกล่าวข้างต้น วิทยุชนโดยทั่วไปได้อ่านแล้วย่อมเข้าใจได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับคำขอสละสิทธิในที่ดิน ประพฤติปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือมีผลประโยชน์แอบแฝงซึ่งมีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียงขาดความน่าเชื่อถือ ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ทั้งที่ความจริงเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ทางราชการด้วยความวิริยะอุตสาหะ ซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา

ดังนั้น จากข้อเท็จจริงที่ได้พิจารณา จึงเห็นว่าสมควรยุติเรื่อง เนื่องจาก ไม่ปรากฏข้อมูลหรือหลักฐานอื่น มาสนับสนุนว่าเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มีพฤติกรรมตามที่มีการกล่าวหาแต่อย่างใด

ความเห็น ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว มีความเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงฯ ว่า ไม่ปรากฏข้อมูลหรือหลักฐานอื่นใดมาสนับสนุนว่าเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มีพฤติกรรมตามที่มีการกล่าวหา จึงเห็นสมควรยุติเรื่อง

ประเด็นที่น่าเสนอ

เพื่อโปรดทราบผลการสอบข้อเท็จจริงกรณีการสมยอมให้มีการสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรเพื่อให้บริษัท สินธพันธ์ จำกัด ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทำเหมืองแร่ตามหนังสือของกรมป่าไม้

มติคณะกรรมการ รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การอนุมัติกำหนดราคาที่ดินเพื่อการจัดซื้อ โดยใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจง ดังนี้

1. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (ส.ป.ก.) มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดหาที่ดินเพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินของตนเองหรือมีเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพได้เช่า

เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ แต่เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันมีเกษตรกรเรียกร้องขอที่ดินทำกินจาก ส.ป.ก. จำนวนมาก เช่น เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน รวมถึงเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งเกษตรกรเหล่านี้ต้องการรับการจัดที่ดินทำกินเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองในอนาคตต่อไป

2. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 36 ทวิ ให้อำนาจ ส.ป.ก. ในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุและให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่ 4/2535 วันที่ 13 สิงหาคม 2535 อนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินเพื่อการจัดซื้อ ดังนี้

(1) อนุมัติใช้บัญชีกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรรมที่ดิน ฉบับที่ใช้อยู่ในปีที่มีการซื้อขายที่ดินเป็นบัญชีมูลค่าที่ดินเพื่อการจัดซื้อของ ส.ป.ก. ต่อไป

(2) อนุมัติเพิ่มอำนาจในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ให้สูงขึ้น จากที่ได้มอบอำนาจให้ คปจ. สามารถพิจารณาจัดซื้อที่ดินในท้องที่ใดๆ ได้ไม่เกินกว่าไร่ละ 10,000 บาท เป็นราคาชั้นสูงสุดที่ คปจ. สามารถจัดซื้อได้ โดยแยกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	20,000 บาท
ภาคกลาง	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	23,000 บาท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	10,000 บาท
ภาคใต้	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	30,000 บาท

(3) อนุมัติมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.) เป็นผู้พิจารณา กรณีการจัดซื้อที่ดินแปลงใดที่มีราคาสูงกว่าบัญชีมูลค่าที่ดินตาม (1) และ/หรือราคาสูงกว่าราคาชั้นสูงเป็นรายภาคตาม (2) และเมื่อได้มีการจัดซื้อที่ดินตาม (3) แล้วให้รายงานคณะกรรมการ ทราบต่อไป

4. มติ คปก. ครั้งที่ 4/2539 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 อนุมัติหลักการมอบอำนาจการอนุมัติรายละเอียดด้านการเงินแต่ละรายการ ดังนี้

(1) มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ปทจ.) กรณีซื้อที่ดินไม่เกินราคาประเมินกรรมที่ดิน และราคาอัตราชั้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

(2) มอบอำนาจให้ คปจ. กรณีซื้อที่ดินเกินกว่าอำนาจ ปทจ. แต่เพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมินของกรรมที่ดินและของราคาอัตราชั้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

(3) ส่วนที่เกินกว่าอำนาจของ คปจ. เป็นอำนาจของ อกก.คง.

5. มติ คปก. ครั้งที่ 2/2547 วันที่ 9 กรกฎาคม 2547 อนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่เกินไร่ละ 15,000 บาท

ข้อเท็จจริง

1. ตามที่ ส.ป.ก.จัดซื้อที่ดินเอกชน โดยยังคงใช้อัตราราคาชั้นสูงรายภาคตามที่ คปก. กำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาดำเนินการนั้น พบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการเจรจาเพื่อขอซื้อที่ดินกับเจ้าของที่ดิน เนื่องจากอัตราราคาดังกล่าวต่ำกว่าราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ และมีลักษณะตายตัว ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาวะการซื้อขายที่ดินในปัจจุบัน และจากข้อมูลการจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. ในช่วงระหว่างปี 2553 – 2555 และที่จะนำเสนอเพื่อขออนุมัติจัดซื้อในปี 2556 พบว่า

– ปี 2553 ส.ป.ก.จัดซื้อที่ดินในท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี ราคาไร่ละ 73,000 – 98,000 บาท

– ปี 2555 ส.ป.ก.จัดซื้อที่ดินในท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ราคาไร่ละ 60,000 บาท จังหวัดพิจิตร ราคาไร่ละ 55,000 บาท และเห็นชอบวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทอง ราคาไร่ละ 128,000 บาท

– ปี 2556 ส.ป.ก.เสนอเพื่อจัดซื้อที่ดินในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี พะเยา และอ่างทอง ราคาประมาณไร่ละ 50,000 – 140,000 บาท และได้รับข้อมูลการเสนอขายที่ดิน ซึ่งผ่านความเห็นชอบจาก คปจ. เพื่อเตรียมเสนอขออนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา พัทลุง ยะลา และแม่ฮ่องสอน ราคาประมาณไร่ละ 40,000 – 300,000 บาทจะเห็นได้ว่าราคาที่ดินข้างต้น มีราคาสูงกว่าอัตราราคาชั้นสูงรายภาคทั้งสิ้น และทำให้ ปทจ. หรือ คปจ. ไม่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะต้องรวบรวมข้อมูลให้ ส.ป.ก. นำเสนอ ออกก.คง. เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การดำเนินงานจัดซื้อที่ดินมีความล่าช้าและเป็นเหตุให้เจ้าของที่ดินหลายรายยกเลิกการเสนอขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก.

2. ปัจจุบัน ส.ป.ก. มีผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนขอรับที่ดินทำกินจาก ส.ป.ก. จำนวน 370,676 ราย ใน 66 จังหวัด ซึ่งจากการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น ผู้ขึ้นทะเบียนมีคุณสมบัติจำนวน 333,246 ราย ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่ ส.ป.ก. จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนในการจัดหาที่ดินเพื่อรองรับผู้ขึ้นทะเบียนดังกล่าว

กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ฯลฯ

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ตลอดจนการควบคุมการบริหารงานของ ส.ป.ก.

ฯลฯ

(11) ติดตามการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ ตลอดจนกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

ความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.ค.)

ส.ป.ก. ได้นำเสนอประเด็นปัญหาของราคาจัดซื้อที่ดิน ที่คณะกรรมการฯ ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ ตามมติคณะกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้น เสนอคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.ค.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2556 วันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่งได้มีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการฯ ดังนี้

1. ยกเลิกมติ คปก. ครั้งที่ 4/2535 วันที่ 13 สิงหาคม 2535 เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินและแนวปฏิบัติในการใช้บัญชี เพื่อการจัดซื้อที่ดิน สำหรับปฏิรูปที่ดิน ในกรณีการอนุมัติเพิ่มอำนาจในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อการปฏิรูปที่ดินของ คปจ. ให้สูงขึ้น จากที่ได้มอบอำนาจให้ คปจ. สามารถพิจารณาจัดซื้อที่ดินในท้องที่ใด ๆ ได้ไม่เกินกว่าไร่ละ 10,000 บาท เป็นราคาขั้นสูงสุดรายภาคที่ คปจ. สามารถจัดซื้อได้ และครั้งที่ 2/2547 วันที่ 9 กรกฎาคม 2547 เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ยกเลิกมติ คปก. ครั้งที่ 4/2539 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 เรื่องที่ 4.2 ขออนุมัติแผนเงินทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2540 ในกรณีการอนุมัติหลักการมอบอำนาจการอนุมัติรายละเอียดด้านการเงินแต่ละรายการ

3. เห็นชอบเสนอ คปก. ขอใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4. เห็นชอบเสนอ คปก. มอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้

4.1 มอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด กรณีซื้อที่ดินที่ไม่เกินราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในกรณีที่ต้องจัดซื้อที่ดิน ที่มีราคาเกินกว่าราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด พิจารณาตามความจำเป็น แต่ราคาที่ดินจะต้องไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์

4.2 กรณีที่เกินอำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ตามข้อ 4.1 แต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นที่จะจัดซื้อ ก็ให้เสนอคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

ความเห็น ส.ป.ก.

1. เนื่องจากในช่วงที่คณะกรรมการอนุมัติหลักเกณฑ์ด้านราคาจัดซื้อที่ดิน ขณะนั้น ราคาที่ดินตามการประเมินของกรมธนารักษ์ ยังไม่สูงมากนัก แต่ปัจจุบัน กรมธนารักษ์ ได้มีการปรับเกณฑ์การ

ประเมินราคาที่ดินหลายครั้ง ทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นมาก ประกอบกับมติ ค.ร.ม. เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสหประชาชน 4 ภาค จำนวน 1,889 ราย ให้ ส.ป.ก. ซื้อที่ดิน ราคาไม่เกินไร่ละ 60,000 บาท เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าซื้อ ในวงเงิน จำนวน 1,000 ล้านบาท ซึ่งมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2552 เห็นชอบให้ออกระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกิน และมติ คปก. ครั้งที่ 2/2553 เมื่อ 31 พฤษภาคม 2553 อนุมัติให้แก้ไขระเบียบ คปก. ข้อ 13 ซึ่งสาระสำคัญที่ปรับแก้ไข คือ เพิ่มอำนาจให้ คปก. กรณีการจัดซื้อที่ดินที่มีราคาต่อไร่สูงกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ แต่ไม่เกินราคาที่ดินต่อไร่ ตามมติ ค.ร.ม. ส.ป.ก. จึงเห็นควรมีการปรับปรุงราคาจัดซื้อที่ดิน

2. จากการรวบรวมและติดตามข้อมูลการจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. ในปัจจุบัน ปรากฏว่าราคาที่ดินที่มีการเสนอขายมีราคาที่สูงขึ้น จึงเห็นว่าการใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น จะมีความเหมาะสมและคล่องตัวสำหรับการจัดซื้อที่ดิน เนื่องจากกรมธนารักษ์จะมีการปรับปรุงบัญชีราคาประเมินที่ดิน ทุกๆ 4 ปี (ปัจจุบันรอบบัญชี พ.ศ. 2555-2558)

3. เพื่อให้การดำเนินงานจัดซื้อที่ดินดำเนินการด้วยความรวดเร็ว จึงเห็นควรมอบอำนาจการอนุมัติด้านราคาการจัดซื้อที่ดิน ให้ คปจ. และ อกก.คง. ตามความเห็นของ อกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556

ประเด็นที่น่าสนใจ

1. ขออนุมัติยกเลิกมติ คปก. ครั้งที่ 4/2535 วันที่ 13 สิงหาคม 2535 เรื่องที่ 3.4 ที่ได้อนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินและแนวปฏิบัติในการใช้บัญชี เพื่อการจัดซื้อที่ดินสำหรับปฏิรูปที่ดิน ในกรณีการอนุมัติเพิ่มอำนาจในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินของ คปจ. ให้สูงขึ้น จากที่ได้มอบอำนาจให้ คปจ. สามารถพิจารณาจัดซื้อที่ดินในท้องที่ใดๆ ได้ไม่เกินกว่าไร่ละ 10,000 บาท เป็นราคาขั้นสูงสุดรายภาคที่ คปจ. สามารถจัดซื้อได้ และครั้งที่ 2/2547 วันที่ 9 กรกฎาคม 2547 เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ขออนุมัติยกเลิกมติ คปก. ครั้งที่ 4/2539 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 เรื่องที่ 4.2 ที่ได้อนุมัติแผนเงินทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2540 ในกรณีการอนุมัติหลักการมอบอำนาจการอนุมัติรายละเอียดด้านการเงินแต่ละรายการ

3. ขออนุมัติหลักการให้ใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4. ขออนุมัติมอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้

4.1 มอบอำนาจการอนุมัติให้ คปจ. กรณีซื้อที่ดินไม่เกินราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในกรณีที่ต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาเกินกว่าราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ให้ คปจ. พิจารณาอนุมัติ แต่ราคาที่ดินจะต้องไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์

4.2 กรณีที่ดินที่มีการเสนอขาย สูงกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ แต่ คปจ. เห็นว่าจะต้องจัดซื้อที่ดิน ให้แสดงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องจัดซื้อที่ดิน และให้นำเสนอ ออกก.ค. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

มติคณะกรรมการ อนุมัติ ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ

เรื่องที่ 4.2 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทองให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจง ดังนี้

1. ในปีงบประมาณ 2556 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินเอกชน จากเจ้าของที่ดิน ที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม เนื้อที่ ประมาณ 30,000 ไร่ งบประมาณ 1,655 ล้านบาท เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าทำกินโดยการเช่า หรือเช่าซื้อ

2. เนื่องจากจังหวัดอ่างทองยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงมี คำสั่ง ที่ 122/2554 สั่ง ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงานปฏิรูปที่ดิน จังหวัดอ่างทอง โดยมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรี (นายชัยอนันต์ วราชิต) เป็นเลขานุการ คณะทำงานเตรียมการจัดหาที่ดินในการกำหนดท้องที่ที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดอ่างทองและมอบหมาย ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรี (ส.ป.ก.ลพบุรี) ช่วยปฏิบัติงานประสานงานปฏิรูปที่ดินดังกล่าวตามปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีมอบหมาย

3. ส.ป.ก.ลพบุรี ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน ที่ได้ยื่นคำขอรับการจัดที่ดินในเขต จังหวัดอ่างทองไว้ทั้งสิ้น จำนวน 1,114 ราย ต่อมาได้ดำเนินการรับคำเสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลชะโงก ตำบลจรเข้ร้อง ตำบลหลักฟ้า ตำบลตรีณรงค์ (บ้านป่า) อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง และได้รับการอนุมัติ ในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินจากคณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรรม (อกก.ค.) ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2555 ตลอดจนคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรรม (คปจ.) ได้มีมติอนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 3/2555 วันที่ 27 ธันวาคม 2555 จำนวน 77 แปลง เนื้อที่ ประมาณ 621-1-84 ไร่

การดำเนินงาน

1. ส.ป.ก.ลพบุรี ได้รวบรวมผู้ยื่นคำเสนอขายที่ดินในท้องที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เพิ่มเติมอีกจำนวน 117 แปลง เนื้อที่ประมาณ 906-0-00 ไร่ และได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบสภาพแปลงที่ดินและเจรจาต่อรองราคาเบื้องต้น ที่ดินที่จะจัดซื้อในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ที่แต่งตั้งตามคำสั่ง ส.ป.ก.ลพบุรี ที่ 7/2555 ลง ณ วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2555 และที่ 19/2555 ลง ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ดำเนินการตรวจสอบสภาพแปลงที่ดินในพื้นที่ที่เสนอขายดังกล่าว และได้มีการประชุมร่วมกับผู้เสนอขายที่ดิน รวม 3 ครั้ง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและเจรจาต่อรองราคาที่ดิน สรุปแล้วเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินในเขตท้องที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวนรวม 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท (หนึ่งร้อยห้าล้านแปดแสนห้าหมื่นหนึ่งพันสามร้อยหกสิบสองบาทถ้วน) โดยเห็นว่าพื้นที่มีความเหมาะสมทางการเกษตร สภาพที่ดินเป็นที่ราบลุ่ม มีระบบคลองชลประทานและคลองธรรมชาติ แต่ละกลุ่มแปลงมีทางเข้าออกสู่แปลงที่ดินได้สะดวก จึงมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อ หากมีการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน สร้างแหล่งน้ำทางการเกษตรเพิ่มเติมจะทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลบางเจ้าฉ่า ตำบลคลองสาหร่าย ตำบลอ่างแก้ว ตำบลโคกพุทรา ตำบลบ้านตาล ตำบลทางพระ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 30 แปลง เนื้อที่ประมาณ 240-1-53.60 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองไร่ละ 138,000 บาท (ราคาที่เสนอขาย 150,000 บาท) รวมเป็นเงิน 33,172,992 บาท (สามสิบสามล้านหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นสองพันเก้าร้อยเก้าสิบสองบาทถ้วน)

1.2. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลโรงช้าง ตำบลบางเสด็จ ตำบลปะขาว ตำบลบางโพงแดง อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 45 แปลง เนื้อที่ประมาณ 315-1-14 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองไร่ละ 133,000 บาท (ราคาที่เสนอขาย 150,000 บาท) รวมเป็นเงิน 41,932,905 บาท (สี่สิบเอ็ดล้านเก้าแสนสามหมื่นสองพันเก้าร้อยห้าบาทถ้วน)

1.3. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลห้วยคันแหลน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 83-0-04 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองไร่ละ 140,000 บาท (ราคาที่เสนอขาย 150,000 บาท) รวมเป็นเงิน 11,621,400 บาท (สิบเอ็ดล้านหกแสนสองหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

1.4. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลหลักฟ้า ตำบลชะไ้ว ตำบลตรีนรงค์ (บ้านป่า) ตำบลจรเข้ร้อง ตำบลราชสถิต (โตนด) ตำบลไชโย ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 21 แปลง เนื้อที่ประมาณ 147-1-32 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองไร่ละ 128,000 บาท (ราคาที่เสนอขาย 150,000 บาท) รวมเป็นเงิน 19,124,065 บาท (สิบเก้าล้านหนึ่งแสนสองหมื่นสี่พันหกสิบห้าบาทถ้วน)

2. ส.ป.ก.ลพบุรี ได้นำเสนอคณะกรรมการจัดหาที่ดินในการกำหนดท้องที่ที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดอ่างทอง ในการประชุมครั้งที่ 2/2555 วันที่

24 ตุลาคม 2555 ซึ่งได้มีมติ รับทราบแผนการจัดซื้อที่ดินในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอกันทรวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท (หนึ่งร้อยห้าล้านแปดแสนห้าหมื่นหนึ่งพันสามร้อยหกสิบสองบาทถ้วน)

3. ส.ป.ก.ลพบุรี ได้มีหนังสือ ที่ ลบ 0011/1028 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2555 และ ที่ ลบ 0011/30 ลงวันที่ 10 มกราคม 2556 ขอความเห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ที่ได้ผ่านการรับทราบของคณะทำงานตามข้อ 2 จำนวน 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท (หนึ่งร้อยห้าล้านแปดแสนห้าหมื่นหนึ่งพันสามร้อยหกสิบสองบาทถ้วน) เพื่อนำเสนอ ออกก.คง.กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบในหลักการ ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 510/2555 สั่ง ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2555 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ก่อนนำเสนอ คปก. ต่อไป

กฎหมาย ระเบียบ และมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดิน ของ ส.ป.ก. ตลอดจนการควบคุม การบริหารงานของ ส.ป.ก. รวมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(2) พิจารณากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 25 การจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินตามมาตรา 29 และการกำหนดเนื้อที่ที่ดินที่จะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อตามมาตรา 30

ฯลฯ

มาตรา 25 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ฯลฯ

การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดเฉพาะที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นจะถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้ โดยให้ดำเนินการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในเขตท้องที่อำเภอที่มีเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินประกอบเกษตรกรรม เป็นของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพหรือต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นประกอบเกษตรกรรม อยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดจนที่มีผลผลิตต่อไร่ต่ำเป็นเกณฑ์ในการจัดอันดับความสำคัญในการกำหนดเขต ก่อนหลัง ในกรณีที่ถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นเขตปฏิรูปที่ดินนั้น ให้หมายถึงเฉพาะที่ตั้งอยู่นอกเขต เทศบาลและสุขาภิบาล

ฯลฯ

มาตรา 29 ในเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ที่ดินบริเวณใดสมควรดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อหรือดำเนินการเวนคืนที่ดินได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

มาตรา 29 วรรคท้าย ในการจัดซื้อที่ดินตามมาตรานี้ ถ้าเจ้าของที่ดินประสงค์จะขายที่ดินของตนให้ทั้งหมด ก็ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อได้

ความเห็นคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.)

ส.ป.ก. ได้นำรายละเอียดแผนการจัดซื้อที่ดินจังหวัดอ่างทอง เสนอ อกก.คง. ในการประชุมครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่ง อกก.คง. มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท (หนึ่งร้อยห้าล้านแปดแสนห้าหมื่นหนึ่งพันสามร้อยหกสิบสองบาทถ้วน) ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามกระบวนการและขั้นตอนต่อไป

ความเห็น ส.ป.ก.

1. การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดอ่างทองสอดคล้องกับเหตุผลในการประกาศ พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2518 กล่าวคือ มีผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ยื่นคำขอรับการจัดที่ดินกับ ส.ป.ก.ลพบุรี ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1,114 ราย ถ้า ส.ป.ก. สามารถจัดซื้อที่ดินดังกล่าวได้ จะช่วยให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ได้ยื่นคำร้องขอที่ดิน และประสงค์จะขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีขวัญและกำลังใจในการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทำให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเลี้ยงชีพต่อไป

2. การดำเนินงานเพื่อเตรียมการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การตรวจสอบสภาพที่ดิน การเจรจาต่อรองราคาที่ดินกับเจ้าของที่ดิน (ผู้เสนอขาย) และการผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการทำงานของจังหวัด ตามลำดับ ตลอดจน อกก.คง. ซึ่งได้รับมอบอำนาจจาก คปท. ได้มีมติเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินแล้ว

3. พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตจังหวัดอ่างทอง ซึ่งยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ ให้ ส.ป.ก. ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

ประเด็นที่น่าสนใจ

ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ ออกก.คง. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 98 แปลง เนื้อที่ ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 105,851,362 บาท ดังนี้

1. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลบางเจ้าฉ่า ตำบลคลองสาหร่าย ตำบลอ่างแก้ว ตำบลโคกพุทรา ตำบลบ้านตาล ตำบลทางพระ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 30 แปลง เนื้อที่ ประมาณ 240-1-53.60 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 33,172,992 บาท

2. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลโรงช้าง ตำบลบางเสด็จ ตำบลปะขาว ตำบลบางโพงเผง อำเภอ ป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 45 แปลง เนื้อที่ประมาณ 315-1-14 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 41,932,905 บาท

3. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลห้วยคันแหลน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 83-0-04 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 11,621,400 บาท

4. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลหลักฟ้า ตำบลชะไว ตำบลตรีนรงค์ (บ้านป่า) ตำบลจรเข้ร้อง ตำบลราชสถิต (โตนด) ตำบลไชโย ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 21 แปลง เนื้อที่ ประมาณ 147-1-32 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 19,124,065 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติ ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ

เรื่องที่ 4.3 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดพะเยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า ในปีงบประมาณ 2556 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินเอกชน จากเจ้าของที่ดินที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยใช้งบประมาณจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เนื้อที่ประมาณ 30,000 ไร่ งบประมาณ 1,655 ล้านบาท เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเข้าทำกิน โดยการเช่า หรือเช่าซื้อ

การดำเนินงาน

ส.ป.ก.พะเยา ได้ดำเนินการตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 510/2555 ลง ณ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจัดซื้อที่ดิน โดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา (คปจ.พะเยา) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2555 เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินเอกชนในท้องที่ตำบลพระธาตุซันแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองต่ำสุดไร่ละ 65,000 บาท สูงสุดไร่ละ 108,000 บาท (ราคาที่เสนอขาย

ต่ำสุดไร่ละ 80,000 บาท สูงสุดไร่ละ 120,000 บาท) รวมเป็นเงิน 35,078,745 บาท (สามสิบห้าล้าน-เจ็ดหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยสี่สิบห้าบาทถ้วน) เพื่อให้ ส.ป.ก. นำเสนอ ออกก.คง. ให้ความเห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน

กฎหมาย ระเบียบ และมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ตลอดจนการควบคุม การบริหารงานของ ส.ป.ก. รวมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

(2) พิจารณากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 25 การจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดิน ตามมาตรา 29 และการกำหนดเนื้อที่ที่ดินที่จะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อ ตามมาตรา 30

ฯลฯ

มาตรา 25 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตและระบุท้องที่ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกา

การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดเฉพาะที่ดินที่จะ ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่ในกรณีที่จะต้องถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้ โดยให้ดำเนินการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในเขตท้องที่อำเภอที่มีเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินประกอบเกษตรกรรม เป็นของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ หรือต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นประกอบ เกษตรกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดจนที่มีผลผลิตต่อไร่น้อย เป็นเกณฑ์ในการจัดอันดับความสำคัญในการ กำหนดเขตก่อนหลัง ในกรณีที่ถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นเขตปฏิรูปที่ดินนั้น ให้หมายถึงเฉพาะที่ตั้งอยู่ นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล

ฯลฯ

มาตรา 29 ในเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ที่ดินบริเวณใดสมควร ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อหรือดำเนินการเวนคืนที่ดินได้

มาตรา 29 วรรคท้าย ในการจัดซื้อที่ดินตามมาตรานี้ ถ้าเจ้าของที่ดินประสงค์จะขายที่ดิน ของตนให้ทั้งหมด ก็ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อได้

ความเห็นคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.)

ส.ป.ก. ได้นำรายละเอียดแผนการจัดซื้อที่ดินจังหวัดพะเยา เสนอ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่ง ออกก.คง. มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ในท้องที่ตำบลพระธาตุซาง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา รวม 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ วงเงิน จัดซื้อทั้งสิ้น 35,078,745 บาท (สามสิบห้าล้านบาทถ้วน) ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามกระบวนการและขั้นตอนต่อไป

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินจำนวน 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ ตามที่ คปจ.พะเยา มีมติเห็นชอบ แผนการจัดซื้อที่ดิน และ ออกก.คง. ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินแปลงดังกล่าว ตามที่ ได้รับมอบอำนาจจาก คปก. ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณากระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดินการตรวจสอบสภาพ ที่ดิน การเจรจาต่อรองราคาที่ดินกับเจ้าของที่ดิน (ผู้เสนอขาย) และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและ วงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คปก. กำหนด ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ให้เป็นเขต ปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

ประเด็นที่นำเสนอ

ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ ออกก.คง. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการให้จัดซื้อที่ดิน ตำบลพระธาตุซาง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 35,078,745 บาท ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติ ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ

เรื่องที่ 4.4 การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ของเกษตรกรรายนายสำรว ธรรมวัฒน์

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า ส.ป.ก. ได้รับเรื่องราวคำอุทธรณ์ของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ซึ่งอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภูเก็ต (คปจ.ภูเก็ต) ที่สั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดิน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 จำนวน 1 ราย คือ นายสำรว ธรรมวัฒน์ ซึ่งสาเหตุที่ถูกสั่งให้สันสิทธิ เนื่องจากกระทำผิดระเบียบ

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) (5) ข้อ 8 และ ข้อ 11

ข้อเท็จจริง

1. นายสำรวย ธรรมวัฒน์ ปัจจุบันอายุ 73 ปี มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 58/2 ถนนห้าสิบปี ตำบลป่าตอง อำเภอกระทุ้ง จังหวัดภูเก็ต ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โครงการป่าเทือกเขานาคเกิด ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภูเก็ต (คปจ.ภูเก็ต) ในการประชุมครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2537 จำนวน 1 แปลง ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01 ก) สารบัญทะเบียนที่ดินเลขที่ 78 เล่ม 1 หน้า 78 ตำแหน่งที่ดินแปลงที่ 1 กลุ่มที่ 216 เนื้อที่ประมาณ 6-1-49 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลป่าตอง อำเภอกระทุ้ง จังหวัดภูเก็ต

2. ส.ป.ก.ภูเก็ต ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พบว่านายสำรวยฯ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง โดยพบว่ามีมีการก่อสร้างอาคารประมาณ 7 หลัง อยู่ระหว่างก่อสร้างอีก 1 หลัง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) (5) ข้อ 8 และ ข้อ 11 จึงได้มีหนังสือที่ ภก 0011/1205 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2552 แจ้งเตือนนายสำรวย ธรรมวัฒน์ เพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง พร้อมทั้งแจ้งให้ทำคำชี้แจงแล้ว แต่นายสำรวยฯ เพิกเฉยไม่ดำเนินการ

3. ส.ป.ก.ภูเก็ต ได้นำเรื่องเสนอ คปจ.ภูเก็ต ในการประชุมครั้งที่ 1/2553 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 เพื่อพิจารณาสั่งให้นายสำรวยฯ สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ซึ่ง คปจ.ภูเก็ต เห็นว่าเพื่อความละเอียดรอบคอบ จึงให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และต่อมา คปจ.ภูเก็ต ได้มีคำสั่งที่ 1/2553 สั่ง ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2553 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตรวจสอบพื้นที่อำเภอกระทุ้ง โดยอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย

1. นายอำเภอกระทุ้งหรือผู้แทน
2. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดภูเก็ตหรือผู้แทน
3. นายศราวุธ แก้วประดับ เกษตรกร
4. นายกเทศมนตรีเมืองป่าตองหรือผู้แทน
5. หัวหน้ากลุ่มกฎหมาย ส.ป.ก.ภูเก็ต (อนุกรรมการและเลขานุการ)

3.1 คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุม 2 ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 ได้หารือและออกไปตรวจสอบสภาพพื้นที่จริง โดยมีนายโกมล ธรรมวัฒน์ (บุตรชาย และนายสำรวยฯ) เป็นผู้นำการตรวจสอบพื้นที่ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นว่า มีการปฏิบัติผิดระเบียบของ ส.ป.ก. จริง และ ส.ป.ก.ฯ เกิดดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด จึงนัดหมายประชุมเพื่อพิจารณาในวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 และให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ แจ้งเกษตรกรผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน มาพบคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และหาแนวทางแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

- ครั้งที่ 2/2553 วันที่ 29 กรกฎาคม 2553 คณะอนุกรรมการฯ ได้เปิดโอกาสให้นายโกมล บุตรชายนายสำรวยฯ ได้ชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งนายโกมลฯ ขอเวลาในการดำเนินการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ฯ ภายใน 30 วัน คณะอนุกรรมการฯ จึงมีมติให้โอกาสเกษตรกรอีกครั้งหนึ่ง ประมาณ 30 วัน เพื่อทำการแก้ไขการทำประโยชน์ ในที่ดินให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย ทั้งนี้ ให้เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ไปตรวจสอบ หากยังไม่มีแก้ไขหรือพยายามแก้ไข ให้เสนอ คปจ.ฯ เกิดพิจารณาตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

4. ภายหลังจากครบกำหนดแล้ว นายสำรวยฯ และบุตร ยังไม่ได้แก้ไข ตามมติ คณะอนุกรรมการฯ ส.ป.ก.ฯ เกิด จึงได้นำเรื่องเสนอ คปจ.ฯ เกิด พิจารณา และได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2553 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 ให้นายสำรวยฯ สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากมีการปลูกสร้างอาคาร 2 ชั้น จำนวน 6 หลัง อาคาร 4 ชั้น จำนวน 1 หลัง สภาพบางอาคารมีการติดป้ายสำหรับให้เช่า เมื่อมีการแจ้งเตือนให้ปฏิบัติตามระเบียบแล้ว กลับเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตาม การกระทำดังกล่าวถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม จากพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) (5) ข้อ 8 และ ข้อ 11

5. นายสำรวยฯ มีหนังสือลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2554 ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด โดยโต้แย้งคำสั่งว่า สภาพที่ดินเป็นที่ลุ่ม-ดอน เป็นหน้าผาสูงชันไม่เหมาะแก่การทำเกษตรเท่าที่ควร ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในป่าดง ค่าใช้จ่ายและค่าครองชีพสูง รายได้จากการทำการเกษตรไม่เพียงพอต่อการครองชีพตนและบุตร จึงได้กู้ยืมเงินมาทำการก่อสร้างอาคารเพื่อหารายได้เพิ่มเติม

กฎหมาย และหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

ข้อ 7 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(3) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(5) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรือนที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

ฯลฯ

ข้อ 8 หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนข้อ 7 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติ ให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้ดำเนินการตามข้อ 11 ต่อไป

ข้อ 11 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดจากมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(2) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าขาย ไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(3) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(4) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ 8

การสันสิทธิตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสันสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง (3) และ (4) นั้น ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิ เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัย

เกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ก็ให้ขอความเห็นจากคณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสิทธิต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

1. ส.ป.ก. ได้นำคำอุทธรณ์ของนายสำรวฯ เสนอคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง และได้มีคำสั่ง คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ 1/2555 สั่ง ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 แต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีคำอุทธรณ์รายนายสำรวฯ เพื่อกลับกรอง คำอุทธรณ์ของนายสำรวฯ

คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานเอกสาร พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการตรวจสอบพื้นที่จริง และต่อมาในการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 1/2555 ลงวันที่ 26 เมษายน 2555 คณะทำงานฯ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของนายสำรวฯ แล้ว เห็นว่า

1.1 การทำประโยชน์ในที่ดิน ตามหลักฐานการสอบสวนสิทธิ ส.ป.ก. 4-24 ก (1) ฉบับลงวันที่ 29 สิงหาคม 2537 และตามบันทึกถ้อยคำของนายสำรวฯ ฉบับวันที่ 15 มีนาคม 2555 ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมที่ดินที่ได้รับการจัดจาก ส.ป.ก. ได้ปลูกยางพาราและพืชอื่นๆ แต่เนื่องจากยางพาราพันธุ์ไม่ดี และเป็นยางเก่า จึงได้ตัดทิ้งทั้งหมด เพื่อปลูกกล้วยและพืชไม้ผลอื่นๆ เช่น มะพร้าว มังคุด กระต้อน จำปาตะ สะตอ ลูกเนียง แต่เนื่องจากสภาพที่ดินเป็นพื้นที่ลาดชัน สภาพส่วนใหญ่เป็นหิน ซึ่งไม่เหมาะที่จะทำเกษตรกรรม ผลผลิตและรายได้ จึงไม่ได้ผลดี ต่อมานายสำรวฯ จึงให้บุตรซึ่งมีทั้งหมด 4 คน ได้เข้ามาลงทุนปลูกบ้านอยู่อาศัยและเปิดให้เช่าเพื่อเป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้กับบุตรในการเลี้ยงดูครอบครัวของตน ซึ่งปัจจุบันพบว่า นายสำรวฯ พร้อม บุตรและญาติ ได้เข้ามาปลูกสิ่งปลูกสร้างในที่ดิน รวมทั้งหมด 15 รายการ ได้แก่ บ้านพักเพื่ออยู่อาศัย อาคารให้เช่า ร้านค้า เสาสัญญาณโทรศัพท์ บ้านพักคนงานชั่วคราว กระจายเต็มพื้นที่ โดยสัดส่วนการทำประโยชน์ยังคงเหลือพื้นที่เพื่อประกอบเกษตรกรรม แต่เพียงเล็กน้อย จากพฤติกรรมดังกล่าวถือได้ว่านายสำรวฯ กระทำผิดระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) และ (5)

1.2 แนวทางการเยียวยาและแก้ไขปัญหา ตามบันทึกถ้อยคำของนายสำรวฯ บุตรทั้ง 4 คน และหลาน รวมถึงการตรวจสอบพื้นที่จริง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ลาดชัน สภาพดินเป็นหินไม่เหมาะที่จะใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การใช้ที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมจึงไม่ได้ผล รายได้จึงไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพของคนในครอบครัว การที่นายสำรวฯ ยินยอมให้บุตรและญาติเข้ามาลงทุนปลูกบ้านเพื่ออยู่อาศัยและเปิดบริการให้เช่า เพื่อประสงค์ให้บุตรได้มี

อาชีพและรายได้ในการเลี้ยงครอบครัวของตน จากพฤติกรรมการดังกล่าวเห็นว่า แม้นายสำราญฯ ได้กระทำผิดระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) และ (5) แต่การปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ในที่ดินจากเกษตรกรรมเป็นการสร้างบ้านพักอยู่อาศัยและให้บริการเช่าห้องพักแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนายสำราญฯ บุตรและหลาน ก็ยังคงอยู่อาศัยในที่ดินแปลงดังกล่าว มิได้นำที่ดินนั้นไปขายให้ผู้อื่นและไม่มีที่ดินแปลงอื่นอีก ถือว่ามีเหตุผลและความจำเป็นเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้เกิดมูลค่าตามสภาพของพื้นที่และสอดคล้องกับจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นเมืองธุรกิจท่องเที่ยว ประกอบกับเป็นการใช้ที่ดินทางเลือกให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าเพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับครอบครัวของตน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่นายสำราญฯ บุตร ญาติ และบุคคลอื่นๆ จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการเยียวยาและแก้ไขปัญหา

1.3 คณะทำงานฯ ได้มีมติที่ประชุมว่า กระบวนการสั่งให้นายสำราญฯ สิ้นสิทธิในที่ดินชอบด้วยระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ส่วนแนวทางการเยียวยาแก้ไขกรณีบุตรและญาติที่เข้ามาปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในที่ดินและการก่อสร้างเสาสัญญาณโทรศัพท์ ให้เป็นอำนาจของ คปจ.ภูเก็ต ในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. ส.ป.ก. ได้นำมติคณะทำงานฯ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2555 ประกอบกับคำอุทธรณ์ของนายสำราญฯ เสนอคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของคณะทำงานฯ และได้มีมติยืนตามมติของ คปจ.ภูเก็ต ครั้งที่ 3/2553 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 ซึ่งสั่งให้นายสำราญฯ สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากกระทำผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) (3) (5) ข้อ 8 และข้อ 11 สำหรับแนวทางการเยียวยาแก้ไข กรณีบุตรและญาติที่เข้ามาปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในที่ดินและการก่อสร้างเสาสัญญาณโทรศัพท์ ให้เป็นอำนาจของ คปจ.ภูเก็ต ในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความเห็น ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว มีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณาในการประชุม ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555

ประเด็นที่น่าสนใจ

ขอให้พิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของนายสำรวจฯ และความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ผู้แทนกรมการปกครอง ได้ให้ข้อสังเกต 2 ประเด็น ดังนี้

1. กรณีพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ถ้ามีเหตุอันควรและกรรมการได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่แล้วพบว่า ไม่เหมาะสมหรือทำการเกษตรไม่ได้ เหตุใดปฏิรูปที่ดินจังหวัดจึงไม่แนะนำให้เกษตรกรขอเปลี่ยนแปลงสภาพการทำการเกษตรหรือการเข้าทำประโยชน์ เพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้ และมีทางออกว่าเขาควรทำอย่างไร ซึ่งพื้นที่ในจังหวัดภูเก็ตมีการเปลี่ยนแปลงการเข้าทำประโยชน์ไปมากแล้ว

2. ส.ป.ก. จะมีแนวทางและวิธีการเยียวยาตามข้อเสนอที่ว่าให้เยียวยาเกษตรกรนั้น อย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ได้ให้ความเห็นว่า ในเบื้องต้นต้องดูสถานะเดิมของที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้ ในฐานะเกษตรกร เมื่อได้รับการจัดที่ดินให้ทำกินแล้ว เกษตรกรต้องเข้าทำประโยชน์ตามระเบียบที่กำหนด การที่เกษตรกรดัดแปลงที่ดิน และทำการก่อสร้างบ้านพักรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นช่องทางที่ทำให้เขามีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อนำมาเลี้ยงครอบครัว เป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เพิ่มมูลค่าสูงขึ้น เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินมีการเปลี่ยนแปลง แต่ ส.ป.ก. ไม่เคยเปลี่ยนหลักการและวิธีการ ตามความเจริญเติบโตของโลก ทำให้ ส.ป.ก. เกิดสถานะที่อันตราย เพราะจะเกิดการบุกรุกและขายที่ดิน

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ) ได้ชี้แจงว่า พื้นที่ดังกล่าวไม่ใช่ทำการเกษตรไม่ได้ แต่ทำการเกษตรแล้วมีรายได้ค่อนข้างน้อย ทำให้ต้องใช้เงินลงทุนสูง แต่ถ้าใช้พื้นที่ไปทำประโยชน์อย่างอื่น จะมีรายได้มากกว่าการทำการเกษตร กรณีนี้ถ้ามีการสั่งให้สันสิทธิแล้ว ส.ป.ก. จะนำพื้นที่ไปทำอะไร กฎหมายเปิดหรือไม่ เราหาข้อยุติไม่ได้ จะรื้อบ้าน รื้อรีสอร์ท แล้วมาทำการเกษตรมีรายได้เล็กน้อยก็ไม่สมควร ซึ่งถ้าให้เกษตรกรทำประโยชน์ต่อไป แล้วเก็บเงินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดซื้อที่ดินจัดให้ผู้ไร้ต่อ จะได้ประโยชน์มากกว่า

ผู้แทนเกษตรกร (นายประพันธ์ เทียนนิหาร) ได้ให้ข้อเสนอว่า “การปฏิรูปที่ดิน” (Land Reform) ไม่ควรหยุดนิ่ง พื้นที่เดิมจากป่ามาทำการเกษตร จากเกษตรเปลี่ยนมาเป็นพาณิชย์ อุตสาหกรรมการใช้ที่ดินต้องปรับไปตามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม คำว่า “ปฏิรูปที่ดิน” จึงควรเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย ซึ่งจังหวัดภูเก็ต จันทบุรี ชลบุรี มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ โดยเพิ่มมูลค่าการใช้ที่ดิน เป็นการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ไม่อยากให้ตัดสินสิทธิเกษตรกร ข้อเสนอให้ตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดบริเวณที่ดินใด ควรพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ

เลขาธิการ ส.ป.ก. กล่าวว่า จากการที่ได้รับความเห็นของคณะกรรมการแล้ว เห็นว่า มีความเห็นที่หลากหลาย กรณีพื้นที่ลักษณะนี้ มีอยู่ค่อนข้างมากในเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นว่าไม่ควรรีบ ตัดสินใจ ถ้ายังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน หากตัดสินแล้วก็จะไม่มีความเป็นธรรม เนื่องจากมีประเด็นที่จะต้อง พิจารณาทบทวน พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อประกาศเขตแล้ว จะมีความยุ่งยากมากขึ้น หลายพื้นที่ ส.ป.ก. ไม่สามารถควบคุมเรื่องความเจริญเติบโตของคนและชุมชนได้ จึงต้องหาแนวทางแก้ไขว่าต้องทำอย่างไร ดังนั้น จึงขอเสนอให้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา 1 ชุด โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพลฯ) เป็นประธาน มีผู้แทนจากกรมการปกครอง กรมโยธาธิการและผังเมือง เข้ามาช่วยให้ความเห็น และอนุกรรมการอื่น ๆ ที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพลฯ) เห็นสมควร โดยมอบให้ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. เป็นเลขานุการ คณะอนุกรรมการฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณารายละเอียดตามข้อสังเกตของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น และกำหนดแนวทางดำเนินการก่อนเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกร จึงยังไม่พิจารณา คำอุทธรณ์ของนายสำราญ ธรรมวัฒน์ และให้ตั้งคณะอนุกรรมการฯ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพล ฯ) เป็นประธาน ผู้แทนกรมการปกครอง กรมโยธาและผังเมือง รวมทั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพลฯ) เห็นสมควร และมีผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ โดยให้จัดทำคำสั่งเสนอประธาน คปก. ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งต่อไป สำหรับคณะอนุกรรมการดังกล่าว จะทำหน้าที่พิจารณารายละเอียด ตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดเป็นแนวทางเกี่ยวกับการพิจารณาคำอุทธรณ์ของเกษตรกร ต่อไป

เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติงดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้โครงการผู้ปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา

ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา (ส.ป.ก. นครราชสีมา) ได้จัดทำ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) พันธุ์ปรีนเซส ตามนโยบายของ ส.ป.ก. โครงการความร่วมมือไตรภาคีสินค้าเกษตร โดยการให้เกษตรกรตามเป้าหมายของโครงการ จำนวน 28 ราย กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการ ได้แก่ เกษตรกร ตำบลวังกะทะ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ตำบลสองคอน อำเภอแก่งคอย 1 ราย ตำบลวังกะทะ อำเภอปากช่อง 27 ราย วงเงินกู้ยืม รายละ 500,000 บาท รวมเป็นวงเงินกู้ยืม จำนวน 14,000,000 บาท ซึ่งได้นำเสนอขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา (คปจ.นครราชสีมา) ในการประชุม ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 26 มกราคม 2550 และครั้งที่ 2/2550 วันที่ 11 พฤษภาคม 2550 มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

1. เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลวังกะทะ อำเภอบางช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำสัญญากู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ในโครงการส่งเสริมการปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) จำนวน 24 ราย ตามสัญญาเลขที่ 1063/2550 ถึงเลขที่ 1086/2550 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2550 โดยกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ รายละ 500,000 บาท ทั้งนี้ในข้อกำหนดโครงการ ได้มีการแบ่งจ่ายเงินกู้ 3 งวด คือ งวดที่ 1 ค่าโรงเรือน เป็นเงิน 183,000 บาท งวดที่ 2 ค่าโรงเรือนและระบบน้ำ เป็นเงิน 183,000 บาท และงวดที่ 3 ค่าโรงเรือนและระบบน้ำ ค่าพันธุ์พืชและวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน 134,000 บาท กำหนดชำระคืนเงินต้น จำนวน 5 งวด ๆ ละ 100,000 บาท เริ่มชำระงวดที่ 1 วันที่ 31 สิงหาคม 2551 ถึงงวดที่ 5 วันที่ 31 สิงหาคม 2555 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี

2. ส.ป.ก.จังหวัดนครราชสีมา ได้เบิกจ่ายเงินกู้ให้กับเกษตรกร จำนวน 2 งวด คือ งวดที่ 1 ในวันที่ 31 สิงหาคม 2550 จำนวน 183,000 บาท และเกษตรกรได้ส่งมอบให้กับบริษัท เจียไต๋ โปรดัคส์ จำกัด ทั้งหมด เพื่อนำไปใช้จ่ายในการก่อสร้างโรงเรือน และในงวดที่ 2 วันที่ 21 มกราคม 2551 อีกจำนวน 183,000 บาท ซึ่งเงินกู้ในงวดที่ 2 นี้ เกษตรกรได้เก็บไว้และนำไปใช้จ่ายเอง โดยไม่ได้ส่งมอบให้แก่บริษัทฯ แต่อย่างใด สาเหตุเพราะโครงการประสบปัญหาอันเนื่องมาจากการก่อสร้างโรงเรือนมีความล่าช้า และยังขาดความชัดเจนของแผนการผลิต แผนการตลาด รวมถึงความเชื่อมั่น และกำลังใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่ง ส.ป.ก.นครราชสีมา บริษัท เจียไต๋ โปรดัคส์ จำกัด และกลุ่มเกษตรกรที่กู้ยืมเงินได้มีการประชุมหารือร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการ และมีความเห็นร่วมกันให้ปิดโครงการดังกล่าว

3. ส.ป.ก. ได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาระหว่างพื้นที่โครงการส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้โครงการสร้างความร่วมมือไตรภาคี ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 350/2554 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2554 โดยมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก. เป็นประธานคณะทำงานฯ (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม) และมีหน้าที่พิจารณาปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับโครงการและร่วมหาแนวทางแก้ไข พร้อมทั้งนำเสนอผู้บริหาร ส.ป.ก. เพื่อทราบต่อไป ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มีการจัดประชุมรวม 3 ครั้ง และในการประชุมครั้งที่ 3/2555 วันที่ 22 พฤษภาคม 2555 มีมติ ดังนี้

(1) บริษัทฯ จะช่วยเหลือเกษตรกรทุกราย รายละ 400,000 บาท เพื่อนำไปชำระหนี้เงินกู้ให้ ส.ป.ก. ส่วนที่เหลือให้เกษตรกร

(2) ยกหนี้ค่าปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรทุกราย

(3) โรงเรือนที่ยังไม่ได้ติดตั้งหรือติดตั้งแล้ว รวมทั้งวัสดุโรงเรือนที่อยู่ในพื้นที่มอบให้เกษตรกร

(4) มอบ ส.ป.ก.นครราชสีมา แจ้งผลการประชุมของคณะทำงานฯ ให้เกษตรกรทราบ

หากเกษตรกรเห็นชอบ บันทึกแจ้ง ส.ป.ก. พิจารณาดำเนินการตามมติที่ประชุมภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2555

(5) ให้ ส.ป.ก.นครราชสีมา นำเสนอ คปจ.นครราชสีมา เพื่อขอความเห็นชอบยกเว้นจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการ

4. ส.ป.ก.นครราชสีมา ได้แจ้งมติคณะทำงานให้เกษตรกรทราบ ปรากฏว่ามีเกษตรกรเห็นชอบและยอมรับการช่วยเหลือเพื่อยุติปัญหา จำนวน 16 ราย และวันที่ 21 สิงหาคม 2555 บริษัท เจียใต้โปรดิวซ์ จำกัด ได้จ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน 16 ราย ๆ ละ 400,000 บาท ซึ่งเกษตรกรทั้ง 16 รายได้นำมาชำระหนี้เงินกู้คืนให้ ส.ป.ก. แล้ว เป็นจำนวนเงินต้น 366,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย 17,502.82 บาท ส่วนจำนวนเงินที่เหลือเป็นของเกษตรกร โดยเกษตรกรได้ยื่นคำร้อง ขอให้ ส.ป.ก. ยกเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการ และคืนเงินส่วนที่จัดเก็บเป็นดอกเบี้ยไปแล้วให้แก่เกษตรกรต่อไป สำหรับเกษตรกร จำนวน 8 ราย ยังไม่ยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัท เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าตนเองได้รับความเสียหายมากกว่าจำนวนเงิน ที่ได้รับจากบริษัท จะดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากบริษัทเอง และในวันที่ 30 สิงหาคม 2555 เกษตรกรทั้ง 8 ราย ได้ยื่นคำร้องขอยกเว้นจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ตั้งแต่เริ่มโครงการเช่นเดียวกัน

กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2554

ข้อ 29 ในกรณีที่มีภัยธรรมชาติ หรือภัยจากโรคพืช หรือศัตรูพืช หรือมีเหตุจำเป็นอื่น เมื่อผู้กู้ร้องขอ ให้คณะกรรมการพิจารณาลดหรืองดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินรายงวดได้ไม่เกิน 1 ปี

ข้อ 30 การขอลดหรืองดเว้นการชำระดอกเบี้ยตามข้อ 29 ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เสนอเอกสารต่อไปนี้ ต่อ คปจ. เพื่อพิจารณา

- (1) คำขอลดหรืองดเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ของผู้กู้
- (2) รายงานการตรวจสอบสภาพความเสียหายของผู้กู้แต่ละรายของ ส.ป.ก.จังหวัด
- (3) รายละเอียดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอลดดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรแต่ละราย พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

(4) หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสมควรเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา (ถ้ามี)

เมื่อ คปจ. ได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ 34 วิธีการในการดำเนินงานในส่วนที่ยังมิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการ ส.ป.ก. กำหนด

ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามระเบียบนี้ ให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดวิธีปฏิบัติสำหรับกรณีนั้นต่อไป

ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)

ส.ป.ก.จังหวัดนครราชสีมา ได้นำปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา ของคณะทำงานฯ ที่ ส.ป.ก. แต่งตั้ง นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ในการประชุม ครั้งที่ 4/2555 วันที่ 3 กันยายน 2555 ซึ่งได้มีมติเห็นชอบ ให้ดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเฉพาะ เกษตรกร จำนวน 16 ราย ที่ได้ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัท และได้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้คืนให้กับ ส.ป.ก. แล้ว

ความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.)

ส.ป.ก. ได้นำมติ คปจ. ในการประชุม ครั้งที่ 4/2555 วันที่ 3 กันยายน 2555 เสนอคณะกรรมการ โครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2556 วันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่ง อกก.คง. ได้มีมติเห็นชอบให้ดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้โครงการผู้ปลูกพืช ในโรงเรือน (เมล่อน) ให้แก่เกษตรกร จำนวน 16 ราย ที่ได้ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัท และได้ นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้คืนให้กับ ส.ป.ก. แล้ว ตั้งแต่เริ่มโครงการ และเห็นชอบในหลักการให้จ่ายเงินกองทุนฯ ส่วนที่จัดเก็บเป็นดอกเบี้ยคืนให้แก่เกษตรกร จำนวน 16 ราย เป็นเงิน 280,045.12 บาท (สองแสนแปดหมื่น- สี่สิบห้าบาทสิบสองสตางค์) โดยให้นำเสนอ คปจ. พิจารณาอนุมัติต่อไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. โครงการผู้ปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) พันธุ์ปรีนเซส ตามนโยบายของ ส.ป.ก. ตามโครงการ ความร่วมมือไตรภาคีสันติเกษตร ที่เกษตรกร จำนวน 24 ราย ได้มีการกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ นั้น เนื่องจากโครงการดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ และบริษัท ส.ป.ก. และเกษตรกร ได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว มีความเห็นร่วมกันให้มีการปิดโครงการ

2. เกษตรกร จำนวน 24 ราย ได้ยื่นคำร้องของดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตั้งแต่ เริ่มโครงการ และ ส.ป.ก.นครราชสีมา ได้นำเสนอ คปจ.นครราชสีมา ของดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ แก่เกษตรกรทั้ง 24 ราย ตามที่เกษตรกรร้องขอ ซึ่งในการประชุม คปจ.นครราชสีมา ครั้งที่ 4/2555 วันที่ 3 กันยายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบให้ดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเฉพาะเกษตรกร จำนวน 16 ราย ที่ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัท และได้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนให้กับ ส.ป.ก. แล้ว โดย ส.ป.ก. ได้ประสานงานกับ ส.ป.ก.นครราชสีมา เพื่อขอทราบเหตุผลที่ คปจ.นครราชสีมา ไม่เห็นชอบ ดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกร จำนวน 8 ราย ซึ่งได้รับแจ้งว่า เนื่องจากเกษตรกร ทั้ง 8 ราย

ไม่ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัท ฯ ตามมติของคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นที่โครงการส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้โครงการสร้างความร่วมมือไตรภาคี จึงยังไม่มีพิจารณาในประเด็นดังกล่าว

3. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับเกษตรกร เห็นควรให้ความช่วยเหลือ โดยงดเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่เกษตรกร ตั้งแต่เริ่มโครงการ จำนวน 16 ราย ที่ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัทฯ และได้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ย คืนให้ ส.ป.ก. แล้ว พร้อมทั้งให้เบิกจ่ายเงินกองทุนฯ ส่วนที่ได้จัดเก็บเป็นดอกเบี้ย จำนวน 280,045.12 บาท ที่เกษตรกรได้ชำระแล้ว คืนให้แก่เกษตรกร ตามความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนฯ ต่อไป

ประเด็นที่น่าเสนอ

ขออนุมัติงดเว้นการจัดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้โครงการผู้ปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) ให้แก่เกษตรกร ตั้งแต่เริ่มโครงการ จำนวน 16 ราย ที่ยินยอมรับการช่วยเหลือจากบริษัทฯ และได้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนให้ ส.ป.ก. แล้ว พร้อมทั้งจ่ายเงินส่วนที่ได้จัดเก็บเป็นดอกเบี้ย จำนวน 280,045.12 บาท (สองแสนแปดหมื่นสี่สิบห้าบาทสิบสองสตางค์) ที่ได้จัดเก็บเข้ากองทุนฯ เพื่อคืนให้กับเกษตรกร ทั้ง 16 ราย ต่อไป (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม)

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณารายละเอียดประเด็นปัญหาและข้อเสนอการขอยกเว้นดอกเบี้ยของเกษตรกร ตามโครงการส่งเสริมการปลูกพืชในโรงเรือน (เมล่อน) แล้ว มีความเห็นแบ่งเป็น 2 กรณี โดยสรุปได้ ดังนี้

กรณีที่ 1 กรรมการหลายท่านเห็นว่า ต้องพิจารณาทบทวนโครงการว่า มีการกำหนดความเสี่ยง และผู้รับผิดชอบไว้แล้วหรือไม่ ซึ่งกรณีนี้โดยหลักการ เมื่อบริษัทยินยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยจ่ายเงินคืนให้เกษตรกรรายละ 400,000 บาท ซึ่งเดิมบริษัทได้รับเงินจากเกษตรกรเพียง 183,000 บาท เท่ากับว่าบริษัทได้จ่ายให้เกินกว่าวงเงินที่ได้รับ 217,000 บาท ดังนั้น หากพิจารณาในแง่หลักการแล้วคิดว่า เกษตรกรได้รับวงเงินชดเชยค้ำค่าแล้ว จึงไม่ควรยกเว้นดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรอีก แต่ถ้าหากเห็นว่า ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรเพิ่มเติมอีก ส.ป.ก. ควรเจรจากับบริษัทฯ เพื่อเพิ่มวงเงินช่วยเหลือเป็นค่าดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรต่อไป

กรณีที่ 2 กรรมการหลายท่านเห็นว่า การเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรเกิดจากการชักชวนของภาครัฐ และเมื่อโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ เกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกตามโครงการได้ ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสจากการลงทุนเพาะปลูกเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว แม้บริษัทจะชดเชยวงเงินค้ำกับวงเงินกู้ยืมแล้ว ภาครัฐก็ควรงดเว้นดอกเบี้ยที่จัดเก็บเข้ากองทุนฯ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีความกำลังใจ

ที่จะทำการเกษตรและลงทุนเพาะปลูกพืชอื่น ๆ ต่อไป อีกทั้งการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ มิได้ตั้งขึ้นมาเพื่อแสวงหากำไร แต่เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้มีการกู้ยืมเพื่อลงทุนเพาะปลูก เพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว แม้การลงทุนของเกษตรกรจะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่กองทุนฯ ก็ได้รับเงินกู้ กลับคืนมาทั้งหมด มิได้เป็นหนี้สูญก็คิดว่าสมเหตุสมผลที่จะยกเว้นดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรได้

ความเห็นของฝ่ายเลขานุการฯ เพิ่มเติม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอความเห็นเพิ่มเติมโดยสรุป คือ โครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่ภาครัฐ (ส.ป.ก.) ได้จัดทำ MOU ร่วมกับบริษัท ในการดำเนินโครงการ โดยเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และเมื่อโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากการเกิดภัยธรรมชาติ (วาตภัย) อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าว เป็นช่องทางของลม ซึ่งลมค่อนข้างแรง การปลูกพืชกางมุ้ง จึงเป็นไปได้ยากลำบาก จึงเห็นควรที่ภาครัฐ (ส.ป.ก.) ควรจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยช่วยแบ่งเบาภาระให้แก่เกษตรกรในการยกเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งเป็นเหตุผลที่เหมาะสมที่สุด สำหรับในส่วนของบริษัทเห็นว่า นอกจากการช่วยเหลือเกษตรกรวงเงิน 400,000 บาท/ราย แล้ว บริษัทยังเสียค่าใช้จ่ายที่ได้ลงทุนก่อสร้างโรงเรือนให้แก่เกษตรกรอีกจำนวนมาก จึงเห็นว่าบริษัท ได้รับผิดชอบในวงเงินจำนวนมากแล้ว

ประธาน กล่าวสรุปว่า การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร โดยการยกเว้นดอกเบี้ยในโครงการนี้ ถือเป็นเฉพาะกรณีพิเศษ ไม่มีผลผูกพันกับโครงการอื่น ๆ ซึ่งต่อไป หากมีการจัดทำโครงการในลักษณะนี้ ขอให้พิจารณากำหนดความเสี่ยง และผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนให้ชัดเจน

มติคณะกรรมการ โดยที่โครงการดังกล่าวเป็นลักษณะ 3 ประสาน คือ ภาครัฐ บริษัท และเกษตรกร ที่ร่วมกันดำเนินงานของโครงการ ทั้งนี้ หากโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้ง 3 ฝ่าย ควรที่จะมีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันด้วย และกรณีนี้บริษัทได้มีการแสดงความจำนงในการรับผิดชอบแล้ว ส่วนเกษตรกรก็มีค่าเสียโอกาสการลงทุนเพาะปลูกพืช เพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวในช่วงที่มีการดำเนินโครงการ ดังนั้น เฉพาะในกรณีนี้ จึงเห็นชอบในหลักการเป็นกรณีพิเศษว่า ภาครัฐ คือ ส.ป.ก. ควรแสดงความรับผิดชอบ โดยยกเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่เกษตรกร แต่ทั้งนี้ให้กำหนดเงื่อนไข โดยให้ ส.ป.ก. รับไปเจรจากับบริษัท เพื่อให้ช่วยรับภาระค่าดอกเบี้ยเงินกู้แทนเกษตรกรเพิ่มเติมจากวงเงิน 400,000 บาท ที่ได้ช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว หากภายหลังการเจรจาแล้ว บริษัทไม่ยินยอม รับภาระเพิ่มเติม ก็ให้ถือว่าคณะกรรมการฯ มีมติให้ยกเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่เกษตรกร ตามโครงการดังกล่าว และให้ ส.ป.ก. เบิกจ่ายเงิน จำนวน 280,045.12 บาท ในส่วนที่เป็นค่าดอกเบี้ยที่ได้จัดเก็บจากเกษตรกรแล้ว จำนวน 16 ราย คืนให้แก่เกษตรกรต่อไป

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 5.1 รายงานผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตามแผนงาน และผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2556

ปีงบประมาณ 2556 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,691.7748 ล้านบาท ภายใต้ 2 ยุทธศาสตร์ คือ

(1) ยุทธศาสตร์การสร้างรากฐานการพัฒนาที่สมดุลสู่สังคม ประกอบด้วย 1 แผนงาน คือ แผนงานพัฒนาศิลปหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 84.9229 ล้านบาท

(2) ยุทธศาสตร์การสร้างความรู้เชิงเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ประกอบด้วย 1 แผนงาน คือ แผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าภาคการเกษตร โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 1,606.8519 ล้านบาท จำนวน 2 ผลผลิต 1 โครงการ ประกอบด้วย

- โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย
- ผลผลิตที่ 1 เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม
- ผลผลิตที่ 2 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและสร้างมูลค่า ที่ทำกิน

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ภายใต้แผนงาน/งบประมาณปี 2556 ที่ได้รับ โดยมุ่งเน้นความเชื่อมโยงของหลักปฏิบัติงาน “การบูรณาการงานพัฒนาในเขตปฏิรูปที่ดิน” และการใช้เครือข่ายผู้นำเกษตรกรเป็นกลไกในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกำหนดปริมาณงานภายใต้กิจกรรมเป็นรายไตรมาส เพื่อใช้กำกับดูแลและเร่งรัดการปฏิบัติงาน โดยนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) เห็นชอบแล้วในการประชุม ครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2555

ส.ป.ก. ขอรายงานผลการดำเนินงานตามผลผลิตและกิจกรรมภายใต้แผนงานและงบประมาณปี 2556 ดังนี้

1. โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย เกษตรกรได้รับการส่งเสริมอาชีพด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน เป้าหมาย 1,160 ราย ผลการดำเนินงานเกษตรกรได้รับการส่งเสริมอาชีพด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน 918 ราย (ร้อยละ 79.14)

2. ผลผลิตที่ 1 เกษตรกรได้รับการจัดที่ดิน เป้าหมาย 70,000 ราย ผลการดำเนินงานเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินแล้ว 28,093 ราย (ร้อยละ 40.13) โดยมีกิจกรรมหลักประกอบด้วย

1) การจัดที่ดินทำกิน

แผนงานการจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร จำนวน 35,000 ราย เนื้อที่ 500,000 ไร่ ผลการดำเนินงานเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินทำกินแล้ว 12,164 ราย (ร้อยละ 34.75) เนื้อที่ 137,291 ไร่ (ร้อยละ 27.46)

2) การจัดที่ดินชุมชน

แผนงานการจัดที่ดินชุมชน จำนวน 500 ชุมชน ให้แก่เกษตรกร จำนวน 35,000 ราย ผลการดำเนินงานเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินชุมชน จำนวน 452 ชุมชน (ร้อยละ 90.40) ให้แก่เกษตรกร 15,929 ราย (ร้อยละ 45.51)

3) การตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินรายอำเภอ

แผนงานการตรวจสอบ จำนวน 17,103,804 ไร่ ผลการดำเนินงาน ได้ตรวจสอบข้อมูล พื้นที่ปฏิรูปที่ดินรายอำเภอ จำนวน 8,219,061 ไร่ (ร้อยละ 48.05)

4) แผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวน 1 โครงการ ได้แก่

โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน แผนงาน จำนวน 21 จังหวัด 37 โครงการ เป็นเงิน 24,929.8 ล้านบาท ผลการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดินมีการเบิกจ่ายแล้ว จำนวน 10 จังหวัด 15 โครงการ เป็นเงิน 7,100.1 ล้านบาท (ร้อยละ 28.48)

5) ปลุกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน

แผนงานปลุกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน เป้าหมาย 7,500 ไร่ ผลการดำเนินงาน ปลุกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 315 ไร่ (ร้อยละ 4.20)

3. ผลผลิตที่ 2 เกษตรกรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ เป้าหมาย 47,408 ราย ผลการดำเนินงานเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ 33,628 ราย (ร้อยละ 70.93) โดยมีกิจกรรมหลักประกอบด้วย

1) การพัฒนารายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการในพื้นที่นิคมในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

แผนงานจัดตั้งนิคมการเกษตร เป้าหมาย 8 นิคม ได้ดำเนินการจัดตั้ง นิคมการเกษตรแล้ว

ดังนี้

- 1) นิคมการเกษตร ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่
- 2) นิคมการเกษตร ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
- 3) นิคมการเกษตร ตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
- 4) นิคมการเกษตร ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- 5) นิคมการเกษตร ตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
- 6) นิคมการเกษตร ตำบลสีหนาท อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 7) นิคมการเกษตร ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
- 8) นิคมการเกษตร ตำบลแดนสงวน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

แผนงานจัดตั้งนิคมเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมาย 10 นิคม ได้ดำเนินการจัดตั้งนิคมเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 1) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
- 2) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
- 3) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
- 4) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย
- 5) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
- 6) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองปลาไหล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
- 7) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองมะโมง อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
- 8) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
- 9) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
- 10) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบालะ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา

2) ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่

แผนงานศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ เป้าหมาย 400 ตำบล ผลการดำเนินงาน ออกหน่วยบริการ จำนวน 392 ตำบล (ร้อยละ 98) และมีผู้มารับบริการ จำนวน 107,776 ราย (ร้อยละ 107.78)

3) การพัฒนาผู้แทนเกษตรกร

แผนงานการพัฒนาผู้แทนเกษตรกร เป้าหมาย 1,780 ราย ผลการดำเนินการได้พัฒนาผู้แทนเกษตรกรแล้ว จำนวน 1,462 ราย (ร้อยละ 82.13)

4) การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

4.1 แผนการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 6,000 ราย ผลการดำเนินการ สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 4,095 ราย (ร้อยละ 68.25)

4.2 แผนงานโครงการสานฝันเยาวชนเกษตรกรโรงเรียนในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 400 โรงเรียน ผลการดำเนินงานได้ จำนวน 386 แห่ง (ร้อยละ 96.50) อบรมยุวเกษตรกร จำนวน 17,208 ราย

5) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

แผนงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำนวน 400 แห่ง ขยายองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 32,000 ราย ผลการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำนวน 390 แห่ง (ร้อยละ 97.50) เกษตรกรได้รับการขยายองค์ความรู้ จำนวน 21,954 ราย (ร้อยละ 68.61)

6) การพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน

แผนงานการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 6,200 ราย ผลการดำเนินงาน ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ โดยผ่านกระบวนการวิสาหกิจชุมชนแล้ว จำนวน 5,417 ราย (ร้อยละ 87.37)

7) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 8 โครงการ 1,428 ราย (อบรม) ผลงาน จำนวน 700 ราย (ร้อยละ 49.02)

4. รายงานผลการอนุญาตและยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะกรรมการได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2547 วันที่ 28 เมษายน 2547 อนุมัติในหลักการมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. พิจารณาไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดไป เฉพาะบริเวณพื้นที่ที่ทบวงการเมืองขอใช้ แล้วรายงานคณะกรรมการทราบ

2. พิจารณาอนุญาตคำขอใช้ที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณาอนุญาตใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภค และกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 ในส่วนเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ แล้วรายงานคณะกรรมการทราบ

บัดนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติอนุญาตในการประชุม ครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2555 อนุมัติไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดไป 2 จังหวัด จำนวน 3 ราย รวมเนื้อที่ 75-3-35 ไร่

เรื่อง ที่	จังหวัด	หน่วยงานที่ขอใช้	กิจการที่ขออนุญาต	เนื้อที่ (ไร่)
1	ศรีสะเกษ	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	ก่อสร้างวิทยาลัยเทคนิคราษีไศล	61-3-16
2	นครราชสีมา	อบต.บ้านโพธิ์ อบต.ตลาด	ก่อสร้างศูนย์ราชการ อบต.บ้านโพธิ์ ก่อสร้างที่ทำการ อบต.ตลาด	7-0-00 7-0-19

5. รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ส.ป.ก. ประจำปีงบประมาณ 2556 เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามมติ ค.ร.ม. ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ไตรมาส 1 (ต.ค.-ธ.ค. 55)	ไตรมาส 2 (ม.ค.-มี.ค. 56)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย. 56)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย. 56)
รายจ่ายงบลงทุน				
มติ ครม.	10.00	25.00	50.00	80.00
ผลการเบิกจ่าย	7.49	9.44	-	-
รายจ่ายรวมทั้งสิ้น				
มติ ครม.	20.00	44.00	69.00	94.00
ผลการเบิกจ่าย	19.29	26.36	-	-

ประเด็นที่นำเสนอ

เพื่อโปรดทราบผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตามแผนงาน ปีงบประมาณ 2556

มติคณะกรรมการ รับทราบ

เรื่องที่ 5.2 รายงานผลการดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2556 (สิ้นสุด ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)

ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่ 3/2555 วันที่ 27 ธันวาคม 2555 อนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2556 วงเงิน 3,200 ล้านบาท

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ขอรายงานผลการดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2556 (สิ้นสุด ณ วันที่ 31 มกราคม 2556) ดังนี้

1. สรุปผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 มกราคม 2556 ดังต่อไปนี้

1) ด้านรายรับ

ผลการจัดเก็บรายรับตามมาตรา 10(4) ซึ่งประกอบด้วยรายรับจากค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ เงินกู้ (เงินต้น) ดอกเบี้ย และรายรับอื่น ๆ รวมเป็นเงิน 161.78 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.13 ของแผนรายรับ เมื่อเทียบกับปี 2555 ณ เวลาเดียวกัน จัดเก็บได้มากกว่า จำนวน 9.22 ล้านบาท (ปี 2555 จัดเก็บได้ 152.56 ล้านบาท)

2) ด้านรายจ่าย

2.1 รายจ่ายหมุนเวียน

- การซื้อที่ดิน ผลการจัดซื้อที่ดินตามโครงการเกษตรกรสหภาพประชาชน 4 ภาค และโครงการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่ดินทำกิน 17.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.86 ของแผนงาน น้อยกว่าปี 2555 เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งต้องดำเนินการให้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินก่อน จึงจะจ่ายเงินซื้อที่ดินได้

- การจ่ายเงินสินเชื่อให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาและตรวจสอบข้อมูลของ ส.ป.ก.จังหวัด จึงยังไม่มีผลการเบิกจ่ายเงิน แต่อย่างไรก็ตาม ส.ป.ก. ได้โอนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไปตั้งจ่ายที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) เมื่อปลายเดือนมกราคม 2556 จำนวน 69 จังหวัด เป็นจำนวนเงิน 584.41 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ตามเป้าหมายวงเงินที่โอนไป

2.2 รายจ่ายขาด มีผลการดำเนินงาน 8.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.65 ของแผนงาน เมื่อเทียบกับปี 2555 ณ เวลาเดียวกัน มีค่าใช้จ่ายมากกว่า จำนวน 2.63 ล้านบาท (ปี 2555 มีค่าใช้จ่ายจำนวน 5.84 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 2.43 (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม)

2. กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กค 0427/ว 151 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2555 แจ้งให้ทุนหมุนเวียนดำเนินการตามมาตรการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินประจำปีงบประมาณ 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555 ที่เห็นชอบ มาตรการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงิน ปีงบประมาณ 2556 ตามมติคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณภาครัฐ โดยได้กำหนด เป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00 ของวงเงินงบประมาณรายจ่าย ลงทุนของแต่ละหน่วยงาน และเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 94.00 ของวงเงินงบประมาณรายจ่าย (ตามเอกสารแนบในวาระการประชุม) โดยกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีแผนซื้อที่ดินเป็นรายจ่ายงบลงทุน 2,000.00 ล้านบาท ซึ่งต้องเบิกจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของแผนซื้อที่ดิน หรือน้อยกว่า 1,600.00 ล้านบาท เนื่องจากที่ดินที่เสนอขาย ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่มีพระราช กฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ต้องมีกระบวนการประกาศกำหนดพื้นที่นั้นให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินก่อน ซึ่งจะต้องใช้เวลา ในการดำเนินการดังกล่าวประมาณ 285 วัน การเบิกจ่ายเงินเพื่อจัดซื้อที่ดิน ปีงบประมาณ 2556 จึงคาดว่าจะไม่สามารถจะทำได้ถึงขั้นตอนการเบิกจ่ายได้ถึงร้อยละ 80 แต่ ส.ป.ก. จะเร่งรัดการจัดซื้อที่ดินในพื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว เพื่อให้ดำเนินการ ถึงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินค่าที่ดินให้ได้มากที่สุด

ประเด็นที่น่าสนใจ

เพื่อโปรดทราบผลการดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี งบประมาณ 2556 (สิ้นสุด ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)

มติคณะกรรมการ รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 6.1 การจัดซื้อที่ดินเพื่อรองรับนักศึกษาที่เรียนจบจากวิทยาลัยเกษตรกรรม และวิทยาลัย เพื่อการอาชีพ

ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทย (นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม) ได้นำเสนอว่า โดยที่ ส.ป.ก. ได้มีการจัดซื้อที่ดิน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ตามมติ ค.ร.ม. และช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดินทำกิน ที่ขึ้นทะเบียน 66 จังหวัด จำนวน 37 ราย แล้วนั้น สถานการณ์ปัจจุบัน เหลือเวลา 2 ปี ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เก่งว่าเกษตรกรที่ทำการเกษตรจะตามไม่ทัน เพราะนักศึกษา ที่จบด้านเกษตร ส่วนใหญ่มักไม่ทำการเกษตร แต่จะไปทำงานในโรงงาน ประกอบกับ ประเทศไทย มีวิทยาลัยเกษตรกรรมและการอาชีพ ทั้งประเทศ จำนวน 40 กว่าแห่ง ถ้าหาก ส.ป.ก. จะสร้างหลักประกันเพื่อ รองรับให้กับนักศึกษาด้านเกษตรว่า เรียนจบมาแล้วมีพื้นที่ทำการเกษตร และ ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อในการ

ลงทุนทำการเกษตร จะได้โฆษณาประชาสัมพันธ์ เชิญชวนบุคคลเข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้มากขึ้น และจะเป็นการสร้างบุคลากร ที่มีความรู้และเป็นคนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอให้มีการตั้งคณะทำงานฯ เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการสำหรับการวางแผนเพื่อเตรียมการดำเนินงาน โดยเสนอของบประมาณจากรัฐบาลสนับสนุนในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้กับนักศึกษาที่เรียนจบจากวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาลัยเพื่อการอาชีพ และนำผลมารายงานให้คณะกรรมการทราบ ต่อไป

มติคณะกรรมการ มอบให้ ส.ป.ก. รับไปพิจารณาดำเนินการ

เรื่องที่ 6.2 การขออนุมัติประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน

ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ได้นำเสนอข้อมูลว่า ในระยะแรกของการจัดตั้ง ส.ป.ก. นั้น กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนดให้การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ถือเขตอำเภอเป็นหลัก การจัดซื้อที่ดินจึงไม่เป็นปัญหา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา คือ เมื่อมีการประกาศเขตครอบคลุมทั้งอำเภอ จะไปกระทบสิทธิของราษฎรในการห้ามทำนิติกรรม 3 ปี ตามที่กำหนดในกฎหมาย แม้ว่าจะมีการผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยให้นำเสนอ คปก. พิจารณาอนุมัติให้ทำนิติกรรมได้ ก็เป็นความยุ่งยาก และเสียเวลา ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) ปี 2532 จึงได้กำหนดเรื่อง การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ให้กำหนดเฉพาะที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้ ดังนั้น ถ้าจะยึดถือการกำหนดเขตให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะที่ดินที่จะดำเนินการ จะทำให้กระบวนการจัดซื้อที่ดินล่าช้า การกระจายสิทธิการถือครองจะกระทำได้ค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงเห็นว่าควรใช้ข้อยกเว้นทางกฎหมาย คือ ถ้ากรณีที่มีข้อมูลยืนยันว่าจะซื้อที่ดินในบริเวณใด จึงควรเสนอขออนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้การกำหนดทั้งตำบลเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งจะสามารถพัฒนาศักยภาพการจัดซื้อที่ดินได้รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ในความเห็นส่วนตัวคิดว่าข้อมูลด้านที่ดินทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น น่าจะเป็นแหล่งข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง โดยปฏิรูปที่ดินจังหวัด จะต้องประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินได้อย่างรวดเร็ว จะช่วย ส.ป.ก. แก้ไขปัญหาด้านการจัดซื้อที่ดิน เพื่อจัดให้ผู้ยากไร้ได้โดยเร็ว

เลขาธิการฯ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. ได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการกลั่นกรองกฎหมายในระดับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แล้ว เพื่อขอแก้ไขกฎหมายให้ ส.ป.ก. ซื้อที่ดินนอกเขตได้ ซึ่งเมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เห็นชอบจะนำเสนอ ค.ร.ม. และสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาแก้ไขต่อไป แต่ในขั้นนี้จะขอรับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิไปพิจารณาประกอบการดำเนินงานต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ไปพิจารณา หากเห็นว่าเป็นประโยชน์ และทำให้การจัดซื้อที่ดินดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ก็ให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ หากการแก้ไขกฎหมายต้องใช้เวลาค่อนข้างนานมาก

เรื่องที่ 6.3 การขายคืนที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก.

ผู้แทนเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี (นายปณิธาน ตั้งพิทักษ์) ได้กล่าวว่า เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ในพื้นที่ได้ฝากมาเรียนถามในที่ประชุม คปก. ว่า ตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนด ในมาตรา 39 ที่ว่า ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิ ในที่ดินนั้นไปยังบุคคลอื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยชอบธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ขณะนี้ ส.ป.ก. มีความชัดเจนแค่ไหนในการรับซื้อที่ดินคืนจากเกษตรกร ที่ไม่ประสงค์จะเป็นเกษตรกร และจะไปประกอบอาชีพอื่น

เลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า การที่เกษตรกรจะคืนสิทธิที่ดินให้กับ ส.ป.ก. นั้น ที่ผ่านมายังไม่มีเกณฑ์กำหนด แต่ใน 2 ปี ที่ผ่านมามีการมอบหมายให้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าที่ดินและสินทรัพย์แล้ว ซึ่งได้มีการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ 14 จังหวัด เพื่อหาค่าสัดส่วนที่เหมาะสม ที่จะนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และถ้าคณะกรรมการเห็นชอบก็จะกำหนดในกฎกระทรวงต่อไป ซึ่งจากการติดตามความก้าวหน้าคาดว่าจะประมาณปลายปี 2556 คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะทำการศึกษาได้เสร็จ และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ รับทราบ

เรื่องที่ 6.4 ข้อเสนอของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ดร.ธัญญา จิตต์สงวน) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดิน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ดร.ธัญญา จิตต์สงวน) ได้เสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานปฏิรูปที่ดิน 3 ประเด็น ดังนี้

1. การคงพื้นที่การเกษตรของประเทศไทย

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา พื้นที่การเกษตรของประเทศไทย ถูกบุกรุกจากการจัดที่ดินเชิงพาณิชย์ เชิงอุตสาหกรรม แต่เมื่อสำรวจที่ดินเพื่อการเกษตร กลับไม่ได้ลดลง สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะมีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรมากขึ้น ทำให้พื้นที่การเกษตรไม่ลดลง จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า ประเทศไทยจะสามารถคงพื้นที่การเกษตรไว้มิให้ลดลงไปกว่าเดิมนั้น จะมีวิธีการและแนวทางอย่างไร

2. การพัฒนาบุคลากรทางการเกษตร

ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ที่เน้นการเรียนการสอนด้านการเกษตรจำนวนมาก แต่บุคลากรที่จบมา แม้แต่ลูกหลานคนที่ทำการเกษตร แทนที่จะเข้าสู่ภาคการเกษตรกลับไปทำงานในภาคอื่น ๆ และจากผลงานที่ ส.ป.ก. ได้นำเสนอให้มีการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ มีศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีการอบรมเพื่อพัฒนาเกษตรกรในแต่ละปีจำนวนมาก จึงคิดว่าควรมีการจัดงบประมาณ เพิ่มเติม เพื่อติดตามประเมินผลว่าบุคคลที่ผ่านการพัฒนาจาก ส.ป.ก. แล้ว ได้นำองค์ความรู้ไปดำเนินการ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และมีความยั่งยืนในพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวนเท่าใด

3. การบูรณาการงาน ส.ป.ก.

เมื่อพิจารณาจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จะเห็นว่า มีกรรมการค่อนข้างหลากหลาย ถ้ากรรมการทุกท่านมีความตั้งใจที่จะบูรณาการร่วมกับ ส.ป.ก. ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง Smart Farmer การ Zoning พื้นที่เกษตร การเตรียมรับมือเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ภาคเกษตรถือว่าเป็นผลดี ทั้งนี้ เพราะงานด้านการเกษตร ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำเพียงหน่วยงานเดียวคงไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจาก ปัญหาการเกษตร เป็นปัญหาที่กระทบกับกระทรวงอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นธรรมชาติของประเทศไทย ดังนั้น ในวันนี้ต้องนำความจริงมาหารือกัน ซึ่งคิดว่าอย่างน้อยต้อง 4 หรือ 5 กระทรวงร่วมมือกัน จึงจะสัมฤทธิ์ผล

มติคณะกรรมการ รับทราบ และมอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับไปพิจารณาในแต่ละประเด็น

เลิกประชุมเวลา 11.45 น.

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นางสาววิไลลักษณ์ เพชรล้อม)

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาววิไลวรรณ เกตุแก้ว)

นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายศิริโรจน์ จิรวัฒน์จรรยา)

นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม